

Ljubljana, 17. decembra 1922.

Izhaja vsakih 14 dni.

Kongres neodvisnih strokovnih organizacij za enotno fronto.

Železničarji, rudarji, stavbinci, kovinarji, lesni delavci pozivajo vse strokovne organizacije v Sloveniji in Jugoslaviji v enotno Medstrokovno zvezo

Dela.

Najvažnejša strokovna konferenca v zgodovini strokovnega gibanja Slovenije.

Najzavednejši strokovni zaupniki železničarjev, rudarjev, stavbincev, kovinarjev, lesnih delavcev, brivcev — vseh glavnih strok, 62 po številu iz cele Slovenije, iz vseh industrijskih krajev so se v nedeljo zbrali v Ljubljani, da položijo organizatorične in taktične temelje za združenje celokupnega strokovno organiziranega delavstva v celi zemlji.

Iz poročil in resolucij, ki so bile sprejete na tem velevažnem kongresu se razvidi visoka razredna zavednost in organizatorična pripravnost ter sposobnost — a predvsem delavska solidarnost — našega delavstva.

Delegati iz vseh industrijskih krajev dežele so prihiteli, da se skupno in solidarno pogovore o tem — kar je danes na srcu in v duši vsakega delavca, naj bo te ali one narodnosti, naj bo te ali one vere, naj bo te ali one strankine pripadnosti — a to je

kako se ubraniti gospodarske ofenzive kapitala,

kako si priboriti boljše delovne pogoje, kako si ohraniti vsakdanji kruh in vsakdanje življenske potrebščine.

In lahko rečemo, da so delegati govorili v imenu milijonov delavstva raznih poklicev in strok, ki jim skrb za lastno in svoje družine življenje leži kot mora na čelu, v imenu milijonov, ki delajo od jutra do večera, a nimajo niti dovolj hrane, niti pristojnega stanovanja, niti zakonske zaščite, niti državljske pravice, a proizvajajo s svojimi žuljavimi rokami in s svojim bistrim razumom vsa bogastva: palače, fabrike, obleko, mašine, obutev in večji del hrane — za bogataše — lahko rečemo, da so delegati strokovnega kongresa vzeli besedo z jezika, misel z možganov in čustvo iz duš milijonov, ko so rekli:

Delavci vseh strok, cele dežele, strnimo se, složimo se, združimo se v enotne organizacije, da si ohranimo kruh in življenje.

Učimo se od naših izkoriščevalcev kapitalistov! Navzlic temu, da so podeljeni v razne politične stranke, v liberalce, klerikalce, demokrate, v hrvatski blok, v srpske stranke — navzlic temu — oni, bankirji in industrijalci so enotni in složni kot en mož na gospodarskem polju, ko ščitijo svoje podjetniške privilegije, ko se branijo povišati svojim delavcem plače: vsi so organizirani v enotno kapitalistično sindikalno organizacijo: Savez bankirjev in savez industrijalcev.

Tam sedi klerikalec Pollak složno z demokratom Praprotnikom in liberalcem Bonačem ter složno odbijajo trkanje delavcev na njih blagajne. Tam predseduje Nemeč industrijalec iz Zagreba nad slovenskimi in hrvaškimi industrijalci ter se prav dobro razumejo, ko odbijajo zahtevo delavcev po večji plači.

Tako se mora tudi delavstvo vseh naziranj, vseh ver in narodnosti sporazumeti in združiti v svojih delavskih strokovnih organizacijah, da pribori svoje življenske pravice, pravico do življenja in pravico do kruha.

Kdor te proste resnice in potrebe ne uvidi, je ali nezaveden, ali pa je samo orodje kapitalistov, potom katerega podjetniki delajo združbo med delavstvom. Tem poslednjim, strokovnim birokratom, ki želijo imeti vsak svojo strokovno organizacijo, ki naj bo samo tolikšna, da jim zbere za njihovo mesečno plačo, tem torej mora delavstvo jasno in razločno povedati: ni strokovna organizacija radi tebe tukaj, temveč je ona tu, da nam pribori življenske pravice, da nam pribori boljše delovne pogoje, večji kos kruha.

Skrajni je čas, da vi birokrati, plačani po pisarnah od težko zbranih delavskih grošev, razumete potrebo delavstva. Skrajni je čas, da upoštevate voljo, željo in potrebo delavstva po združenju. Skrajni čas je, da upoštevate članstvo v organizaciji — a ne samo, da od njih prejmete mesečne prispevke.

Princip ljudski, demokratični moramo predvsem upoštevati v svojih delavskih organizacijah. Volja večine se mora vedno upoštevati. Občni zbori, shodi članstva, oni določajo smer in taktiko v organizaciji, ne pa samovolja strokovnega birokrata.

Brez tega osnovnega temelja ni proletarskih organizacij.

Nedeljski občni zbor je tudi ta princip vzgledno potrdil.

On je našel zdravo podlago, na kateri je stvarno mogoče postaviti nemudoma enotno strokovno fronto cele zemlje. Ta podlaga je strankarska, narodna in verska

neodvisnost.

Vsak najpriprostejši delavec lahko uvidi, da v deželi kot je Jugoslavija, kjer so delavci raznih strank, raznih narodnosti in raznih ver, kjer dela Slovenec poleg Nemca, Srba, Hrvata, pravoslavni poleg Juda, katoličana in mohamedana, kjer delajo Makedonci, Bančani, Slavonci, Kranjci, Štajerci, Ličani, Dalmatinci, Črnogorci, Šumadinci eden poleg drugega, da se morejo strokovne organizacije združiti samo na podlagi mednarodnosti, verske in krajevne neodvisnosti.

Vsak poskus klerikalnih podjetnikov, da se razcepijo delavske vrste na ta način, da organizirajo takozvane katoliške strokovne organizacije, je protidelavski, protisocialističen.

Moč delavskega razreda je namreč v številu.

Jasno pa je kot beli dan, da se moč — število razbija, ako se organizira strok. organizacije na verski podlagi. Tovariši, ki so še pod uplivom takih organizacij naj rečejo — vero v cerkev — a v strokovne organizacije razredni boj proti kapitalu! Boj za življenje in kruh na zemlji!

Kajti jasno je kot beli dan, da pri nas klerikalne strokovne organizacije ne morejo trajno obstojati. Naši delavci gredo za delom v Bosno, Srbijo, Makedonijo, kjer je večina prebivalstva mohamedanska in pravoslavna, a pravoslavni in mohamedanski delavci prihajajo k nam.

Če bi se po klerikalnih načelih organizirali na verski podlagi, potem bi bili organizirani v 4 tabore.

A vsakemu najpriprostejšemu delavcu je danes jasno, da se delavski razred mora združiti, postaviti enotno proletarsko fronto proti kapitalu. Ta enotna fronta je predvsem potrebna po delavnicah in tovarnah, po strokah in med strokami.

Ako je krščanskim socialistom v resnici v srcu ljubezen do delavstva, potem bodo na vso moč delali na to, da pride do enotne fronte, predvsem pa združili svoje strokovno organizirane v neodvisnih strokovnih organizacijah.

Sodrug, tovariši! Kongres neodvisnih strokovnih organizacij vas poziva v enotno organizacijo. On predlaga tudi konkretne temelje in forme enotne fronte. Preje ali sleje bo delavstvo spoznalo, da je to edina dejanska možnost enotne fronte. Čim preje, tem bolje! Čim preje bo to delavstvo spoznalo, tem preje bo ustavljena ofenziva kapitala.

Naprej torej sodrug, in tovariši, čez organizacije do enotne fronte.

Poročilo ustanovnega občnega zbora »Zveze neodvisnih strokovnih organizacij za Slovenijo«.

Dne 10. nov. se je vršil ustanovni občni zbor Z. N. S. O. za Slovenijo. V imenu pripravljalnega odbora je otvoril občni zbor s. Sojer. V svojem govoru je orisal pomen tega občnega zbora za razvoj strokovnega gibanja v Sloveniji. Pozdravil je zastopnika centralnega medveznega odbora s. Kaljeviča ter vse navzoče delegate in goste. Verificirani so bili mandati 37 delegatov z glasovalno pravico, 10 mandatov delegatov s posvetovalno pravico. Razen tega je bilo navzočih še 15 gostov. Od organizacij, ki so že objavile svoj vstop, so bile zastopane: Zveza rud. del. za Sl. v Trbovljah, Neodv. strok. žel. org. za Sl., Neodv. zveza strojnikov, Neodv. zveza kurjačev, Osr. društvo stavb. del. za Sl., Osred. društvo brivsk. in vlas. del. Razen tega so bili zastopani še: kovinarji, lesni delavci, kemični delavci, živilski delavci, usnjarski delavci.

Soglasno so bili izvoljeni v predsedstvo s. Kolšak, Sojer in Vrhovec.

Soglasno se je sprejel nato sledeči dnevni red:

1. Volitev komisije za pregledovanje resolucij in predlogov.
2. Položaj strok. gibanja v Sloveniji in Jugoslaviji.
3. Ofenziva Kapitala in boj za enotno fronto strok. organizacij.
4. Strokovna izobrazba.
5. Volitev širšega odbora Z. N. S. O. za Slovenijo.
6. Slučajnosti.

Na predlog s. Žorge so bili izvoljeni v komisijo za pregledovanje resolucij in predlogov sodr. Sadl, Furlan, Vrhovec, Šuligoj in Kolšak. S. Kaljevič želi, da pride v komisijo tudi on in s. Peterkovič. S. Močilnikar se protivi izvolitvi s. Peterkoviča, ter zahteva, da se v komisije in odbore ne volijo

ravno ob času odkritega izstopa kapitalistične ofenzive izstopil iz C. R. S. Veča ter osnoval Glavni Radnički Savez u Beogradu in Sarajevu ter Zagrebu.

Zaprte in razpust delavskih strokovnih organizacij ter teror buržuazije je dovedlo do delnega cepanja. V Zagrebu se je osnoval Hrvatski Radnički Savez. V Beogradu vsaka politična sekta snuje svoje Saveze.

Zato je razredno zavedni proletarijat v Sloveniji slično kakor sodrugi v Beogradu, ki se skupljajo okoli naslednika C. R. S. V. v M. S. O. v pravem času začel obnavljati strokovne organizacije na podlagi in paroli

strankarske neodvisnosti, ki je naperjena proti poskusom političnih frakcij cepiti strokovne organizacije in stavlja jih sektansko v službo birokratom, ki so eksponenti političnih sekt ter na ta način omogočiti

širjenje buržuaznega in maloburžuaznega vpliva med delavstvom in namoščenci.

V času, ko so strokovne centrale kot podružnice razdeljene na pet do sedem grup, v času, ko poskušajo malomeščanske in politične kapitalistične sekte vpreči sindikate v svoja kola, v kola podjetnikov in njihovih političnih eksponentov, je mogoče obnoviti strokovne organizacije samo na podlagi

strankarske in verske neodvisnosti.

Delavci SHS države so raznih narodnosti in raznih religij. Ali vsi delavci Slovenci, Hrvati, Srbi, Nemci, Ogrji, — vsi pravoslavni, katoliki in muslimani in judje so izkoriščani od svojih podjetnikov, proti vsem enako je naperjena dvojna ofenziva inostranega imperializma in domačih kapitalistov. Zato se morajo vsi združiti v enotnih strankarsko in versko neodvisnih ter internacionalno solidarnih strokovnih organizacijah ter vsi kot en mož povesti borbo proletarskega razreda za svoje življenske pravice in za svoj vsakdanji kruh.

Ta združitev, ta enotna fronta ne sme biti samo na jeziku, temveč se mora v strokovnih organizacijah ustvariti v dejanjih in sicer v *enotnih akcijah* ter v *enotnih organizacijah*.

Kapitalistična klasa, ki ima vedno na jeziku narodno jedinstvo in centralizem, prepoveduje potom svojih zakonov stvarati centralistične sindikate. Pravila, ki so veljavna v Beogradu, ne priznajo pokrajinske uprave v Sarajevu, Zagrebu in Ljubljani, sklicujoč se na stare avstromadžarske zakone, ki še veljajo v teh pokrajinah.

Zato je proletarijat prisiljen, da se organizira po pokrajinah na podlagi od pokrajinskih uprav potrjenih pravil.

Dokler veljajo pokrajinski društveni zakoni, je centralistična ureditev sindikatov nemogoča. Vendar mora proletarijat različnih pokrajin biti v zvezi med sabo — v zvezi ne samo duhovni, temveč organizatorični, taki kakor je pozitivni zemeljski zakoni pripuščajo — a to je mogoče samo na ta način, da vse strokovne organizacije *stvore »Medstrokovno Federacijo Dela« t. j. Zvezo vseh strokovnih organizacij vseh pokrajin v eno zvezno organizacijo s sedežem v Beogradu.*

Poprej pa je potrebno, da se vse strokovne organizacije po pokrajinah zvežejo v *Pokrajinske Medstrokovne Zveze.*

»Medstrokovna Federacija Dela« naj se ustvari kot enotna fronta strokovnega pokreta vseh pokrajin na podlagi

strankarske in verske neodvisnosti internacionalne solidarnosti razrednega boja proti ofenzivi kapitala za življenske pravice in življenske potrebe delavskega razreda.

Da bi se pa ta združitev dejansko in organsko izvršila pri sodelovanju proletarskih množic, predlagamo, da se vrše

enotne strokovne akcije po *tovarnah in delavnicah* ter po industrijskih strokah — in pa enotne medstrokovne akcije v industrijskih krajih, kjer obstoji več strokovnih organizacij. Te enotne akcije naj vodijo boj zoper naraščajočo draginjo s zahtevo upeljave *indeksa, ki naj se zvišuje sorazmerno z dviganjem cen.*

V ta namen naj se sklicujejo v vseh industrijskih krajih *Medstrokovni sveti* iz delegatov strokovnih organizacij, ki naj vodijo to akcijo.

Ofenziva kapitala je iz dana v dan močnejša. Dvanajsta ura bije, skrajni je čas, da se na delu ustvari enotna strokovna fronta proletarijata Jugoslavije. Zato pozivamo vse zavedno delavstvo Jugoslavije, da vstane na boj za enotno fronto.

Zato prosimo vse strokovne liste, da objavijo to naše pismo in vse organizacije, da zavzamejo svoje stališče napram tem predlogom.

Živela enotna proletarska fronta!

Kongres Neodvisnih Strokovnih Organizacij za Slovenijo.

O *strokovni izobrazbi* je referiral s. Vuk. Povdarjal je, da je »Strokovna Borba« sedaj že obvezna za Neodvisno strok. žel. organizacijo, za Zvezo strojnikov in Zvezo kurjačev, z novim letom postane obvezna tudi za Zvezo rud. delavcev, ker je to sklenil že rudarski kongres v Trbovljah. — V debati, ki se je razvila o tem referatu, so bili zastopniki stavbincev in brivcev proti obveznosti, istotako je govoril proti obveznosti s. Kaljevič. Večina je bila za obveznost in se je povdarjalo predvsem, da so prispevki stavbincev dovolj visoki, da organizacija lahko plačuje list in se je tudi opozorilo, da med slovenskimi delavci ni analfabetov in da slov. delavci zahtevajo svoj strokovni list. Povdarjala se je tudi potreba skupnega lista za vse stroke, ker bi ločeni listi za posamezne stroke le podpirali kastovstvo in strokovni separatizem.

Konečno je bila sprejeta z 14 : 5 glasovi sledeča rezolucija:

RESOLUCIJA

o strokovni izobrazbi.

Da bo proletarijat lahko sledil vsem pojavom v sedanjih človeški družbi, ki sloni na izkoriščanju delovnega ljudstva od kapitalističnega razreda, ter da bo lahko iz teh pojavov črpal obrambno moč v borbi za svoj kruh in svoje človeške pravice in s tem pravičnejši ustroj človeške družbe, mu je treba izobrazbe. Predvsem strokovne izobrazbe. Nezavednost med proletarijatom se pojavlja najbolj vsled nepoznavanja ustroja sedanje človeške družbe, kakor tudi zgodovine človeških družb. Izkoriščevalci, ki jim je vse to dobro poznano, s pomočjo svojih slug žanjejo uspehe te nevednosti in delajo zdrhalo med proletarijatom zoper proletarijat. Zato je potrebno, da NSSO in predvsem Zveza neodvisnih strokovnih organizacij skrbi za strokovno izobrazbo svojih članov z vsemi razpoložljivimi sredstvi. Nesporno je dejstvo, da tista organizacija, ki ima strokovno izobrazbene člane lahko govori o svoji razredni zavednosti in je mogoče steber proletarske discipline in požrtvovalnosti.

V dosegu tega je treba predvsem:

1. »Strokovna Borba«, ki jo izdaja »NSZO« 14 dnevno, do konstituiranja medzveznega odbora se naj spremeni v centralno glasilo »Zveze NSO« in mora biti obvezna za vse včlanjene organizacije in za posameznega člana, ki ga izdaja in urejuje ZNSO.

2. Izhaja naj vsak teden, po vsebini naj bo čim bogatejša. V tem glasilu morajo imeti mesto splošno poučni strokovni članki in razprave. Prinaša naj zgodovino in razvoj strokovnih organizacij in gibanje, kakor v svetovnem tako v lokalnem maštahu. Skrbno naj kaže delovanje te ali one stroke, inicijativo ali njeno pasivnost, tavanje na polju vsakdanje borbe, slabo stran v raznih strokovnih vprašanjih. Naj biča nenaravno zvezo tistih organizacij, ki so kot dekle v službi raznih meščanskih in malomeščanskih strank in naj razlaga zapeljanim škodljivost takih zvez. Žigosa naj vsakega, ki hlineč se proletarijatu, ga izdajajoč kuje s tem sebi materijelne koristi. S tem je dana podlaga in smer napredovanja razredno zavednih organizacij in odstranjena bo nevarnost zablode v kapitalističnem kaosu, prepreženem z intrigami.

3. Po možnosti naj se skromna denarna sredstva, ki jih zbira organizirani proletarijat od svojih žuljev in lačnih želodcev v obliki članarine in

daril ne uporabljajo za separatna glasila posameznih organizacij. S tem se samo cepijo duševne in materijalne moči, ki bi, združene rodile neizmerno bogatejše sadove in uporabljane združeno, dajale posamezniku list, ki bi ga zadovoljeval v vsakem slučaju, našel njegov ponos in s tem bojno moč organizacije.

4. Poleg strokovnega glasila naj bi se izdajale popularne in one brošure, ki bi razpravljale o vseh panogah socialnega in družabnega življenja. To je ledina, na kateri ima orati ZNSO, da vzgoji razredno zavedno in s tem discipliniran proletarijat. Zato mora biti strnjena kolosalna disciplinirana armada proletarijata — ena misel — milijon glav.

5. Po možnosti in sredstvih naj bi se izdajale tudi potrebne strokovne knjige kot nadaljni proletarski učbeniki.

6. Prirejajo predavanja, kurzi in strokovne šole kakor tudi diskuzije, kjer se bodo vežbali govorniki in agitatorji, pa tudi pojasnjevalo to, česar kdo v knjigah ni docela razumel.

S tem torej bi se dosegla vzgoja proletarijata do stopnje resnične razredne zavednosti in discipliniranosti. S tem se zlomi sredstvo slug kapitalizma, ki gonijo proletarijat zoper proletarijat.

Odstranilo se bo tavanje in tipanje za smernice, pasivnost bo izginila in širokim plastem brezbriznost, pa tudi neorganiziranim masam se pojasni, da je le v njih interesu udeležiti se organizirane borbe, za večji kos kruha, za pravičnejšo človeško družbo in za človeške pravice sploh v vrstah NSO. Le na ta način bo jasno zapeljanim in nezavednim, da so vsi, izven organizacije ZNSO stoječi, le šiba, s katero tepejo na ukaz kapitalistov proletarijat, samega sebe, svoje žene in otroke.

V strokovni izobrazbi proletarijata je njegova razredna zavednost — in sila.

Sprejeta je bila nato še soglasno rezolucija o sodelovanju žen v strok. gibanju.

RESOLUCIJA

o sodelovanju žensk v strokovnih organizacijah.

Proletarijat v svojem razrednem boju je kot razred ena celota in ne pozna razločka med spolom. Proletarijat, kot nositelj ideje za pravičnejšo človeško družbo, pozna le človeka, a ne spol. Žena in mož, oba sta neobhodni bitji, brez katerih ni človeške družbe. Zato se razredno-zaveden proletarijat upira poniževanju ženske, ki ga ji prizadaje kapital v svojem brezmejnem pohlepu po profitu in z upeljavo dvojnega tarifa za plačilo dela. Razredno zaveden proletarijat obsoja vso sramotno zoperstavljanje ženskega dela in s tem žensko kot tako odstrani iz žoltih strokovnih organizacij in njih zvez, ki izpodrivajo iz obratov žensko kot delovno silo. S tem pomagajo kapitalistom, da žensko delo plačujejo nižje od moškega in vsled tega tlačijo s pomočjo nezavednih ženskih delovnih sil tudi plače moških delavcev, žensko pa ponižujejo še bolj, nego je že.

Križev pot sprev. vlakovodij juž. železnice.

Smatram za potrebno nekoliko spregovoriti o tej brezdvomno najmočnejši in žalibog najbolj zapostavljene skupini železniških nastavljenec, od strani železniške uprave.

Na kratko se to skupino najlažje označi z »Mädchen für alles«, ker je za vse uporabna na železnici. To so ljudje, ki položijo izpite za nadsprevodnike t. j. poduradnike, po večini že v mladih letih svojega službovanja, dosežejo pa to stopnjo šele v sivi starosti. Ni je kategorije pri železnici, ki bi bila tako izkoriščana in zapostavljena, kot ravno sprevodnik vlakov. Po izpitu se uporabljajo najprej v rezervi, potem čez nekaj let za prtljažnike in zopet čez nekaj let za sprevodnike pri osebnih vlakih. To traja po navadi tako dolgo, dokler eden nadsprevodnik ne umre, bodisi naravne smrti, bodisi vsled nezgode, ker v pokoj danes tudi 60-letni starčki ne gredo, kar je umevno. Gladovat namreč po 30 do 40 letni služ-

ZNSO je jasno, da je delavka naš sodrug in njena naloga je, da jo pritegne, kot enakovrednega člana kot aktivno boriteljico za izboljšanje proletarskega življenja in za pravičnejši ustroj nove človeške družbe. Samo tista zveza strokovnih organizacij je vredna tega imena, ki je v vprašanju ženskega dela prosta vsakih predsodkov in gleda v ženski človeka, sebi enakega, sodruga in sotrpina.

Da pa se žensko, ki je kot ženska vsled zapostavljanja od moškega z ene strani od druge strani pa kot delavna sila podcenjevana od kapitalista, zaostala, naredi za aktivno bojevnico in se ji ucepi spoznanje njene vrednosti in enakosti z moškim je potrebno:

1. Zbiranje in izobrazba žen od strani ZNSO, ki se mora vršiti temeljito in z vso vnemo. Vsa agitacijska in organizatorska sredstva se morajo uporabiti v te svrhe.

2. Posebno je paziti na to, da se delavke, ženske, ženske nastavljenke itd. udeležujejo v vseh oblikah strokovnega življenja, da se pritegnejo k vsem strokovnim funkcijam (zaupnice, agitatorke in organizatorke, odboro ve članice itd.)

3. Nikjer v delavnicah in tovarnah (obratih) se ne sme pripustiti, da bi imele ženske svoje separatne organizacije. Biti mora en obrat — ena organizacija. Razločka med spoli ni.

4. ZNSO je dolžna, da se z vsemi močmi bori zoper izkoriščevanje neorganiziranega ženstva, t. j. zoper dvojno tarifo. Zato mora gledati, da utrdi mezde, tarife, izvojuje podporo za brezposelne itd., za vse delavstvo enako. **Boriti se ima za enako vrednost ženskega dela z moškim.** Posebno pozornost mora obračati, da se izvršujejo zakoni o zaščiti delavke ne le v splošnem, nego še posebej v slučaju nosečnosti in materinstva. Kakor tudi posebna socialna zaščita žensk in otrok.

Strokovni razredni boj pod okriljem ZNSO mora iti v znaku enakovrednosti dela in tarife delavca in delavke in ramo ob rami z delavcem in delavko.

Nato se je prešlo k volitvam širšega odbora. Sklenilo se je zbrati plenum 24 članov, ki volijo izmed sebe 7 članski ožji odbor. Ako pristopi do bodočega občnega zbora še kaka nova organizacija k Zvezi, odstopi primerno število odbornikov organizacij, ki so najboljše zastopane. Razvila se je zopet daljša debata o tem, ali morejo biti plačani strok. tajniki člani tega odbora. Večina se je izrekla za to, da so plačani tajniki nastavljenici organizacije in ne morejo biti v odboru.

V širši odbor so bili izvoljeni ti-le sodrugi: **Zorga, Baznik, Jernejčič, Dorčec, Sadi, Furlan, Sojer, Renčelj, Vogrin, Babnik, Kosi, Vrhovc, Repanšek, Bedenik, Kovač, Repovš, Čebin, Forte, Koritnik, Baloh, Močilnikar, Kolšak, Kočvar.**

Ko je predsednik razglasil, da se sestanejo člani širšega odbora dne 17. t. m. (v nedeljo) v Ljubljani, da izvolijo ožji odbor, je zaključil občni zbor s vsklikom:

Živele neodvisne strokovne organizacije!

Živela enotna fronta proletarijata!

bi pač nobenega ne mika. Sicer omenjeni tudi v službi nimajo bogve kakšnih prejemkov, pač pa se zmotijo s službo, da ne čutijo krulečega želodca kot oni, ki so v pokoj. Na ta način je napredovanje mlajših vlakovodij nemogoče in imamo največ slučajev, da so čakali 10—17 let po izpitu na imenovanje za nadsprevodnika. Razume se, da so ves ta čas opravljali službo, za katero je predpisan omenjeni izpit, ne da bi imeli tudi plačo, ki je s to službo v zvezi. Zado stuje, da imajo isto odgovornost kot nadsprevodnik, drugo je za juž. železn. upravo postranska stvar. Seveda tudi ti ljudje ne morejo v pokoj, ker ne dosežejo nobene primerne plače za njih starost in tako se vleče ta sužnost brez konca.

Da ne bo kdo rekel, da pretiravam in da omenjena skupina ni zapostavljena, naj navedem nekaj primerov, ki so neovrgljivi. Prvi primer. Skladiščni delavec Janez S. in Tone P. sta prišla

oba en dan leta 1898 k južni železnici. Po večletnem službovanju v skladišču in kot pomožna zavirača, sta se javila k izpitu; Janez za sprevodnika, Tone za skladiščnega slugo. Pripomnim, da bi tudi Tone rad postal sprevodnik, a je bil zavržen od zdravnika, ker ni tako dobro videl kot Janez. Znano je, da pri prometu uporabljajo samo boljši material. Po preteku 4 let, se zopet javita in položita izpit, Janez za vlakovodjo, Tone za skladiščnika. Tone je postal s plačilno stopnjo 1200 kron (po starem) skladiščnik, Janez pa, ker ima dobre oči in tudi drugih telesnih hib nima, vozi pri tovornih vlakih, prenaša vreče in sode, smrdljivo sveže kože in premika po vseh postajah od Maribora do Trsta, oziroma Reke, Kormina pozneje do Siska, ob lepem in slabem vremenu, po dnevi in po noči. Ko prispe na končno postajo, premočen do kože, lačen, da se mu temni pred očmi, čeravno je solnce že visoko, umazan, da sam sebe več ne pozna, si mora še sam jesti pripravljati, predno se vleže (ker kupiti ni mogoče — brez denarja ne prodajajo) in pred odhodom vlaka nazaj proti domu pa zopet (če ima še kaj). Skladiščnik Tone je poduradnik, ima lepo službo na suhem, je vsako noč doma, živi skupno s svojo družino, medtem, ko ima sprev. vlakovodja Janez uprav cigansko življenje.

Tako so minevala leta in tudi svetovna vojna. Sprevodnika Janeza so medtem že uporabljali za prtljažnika in končno se je prirnil tudi k osebnim vlakom. Prišlo je l. 1920 po Kristusu in sprev. vlakovodja Janez je bil imenovan za nadsprevodnika v 49. letu svoje starosti, po 23 letni žel. službi, v plačilni stopnji 1600 kron (seveda že jugoslovanskih). Skladiščnik Tone je imel med tem že 2800 kron letne plače, s primerno stanarino (takrat smo to še razumeli). Tone je bil še čil in zdrav, Janez pa ves pohabljen in na pol slep, čeravno je nekdanji videl kot T. Naporna nočna prometna služba, vojna leta brez počitka in zadostne hrane, več nezgod, ga je popolnoma uničilo in danes je pravcati starček sam sebi in drugim v nadlego. V enem je pa vseeno na boljsem kot T., namreč, ni se mu treba bati, kako bo izhajal ko gre v pokoj, ker ve da tega nikdar ne dočaka.

To je razlika med prometno vozno službo in postajno službo, potem razlika med eno in drugo skupino.

Pozivljam vse čitatelje teh vrstic, naj mi dokažejo, da je sprev. vlakovodja Janez opravljal za železnico manj važno in manj odgovorno službo, ali mogoče manj naporno kot Tone, ali da Janez ni rabil iste strokovne in praktične sposobnosti kot Tone, ker je tako sramotno zaostal v plači napram Tonetu. Jaz celo trdim in to mi morejo potrditi tudi gospodje pri obratnem ravnateljstvu; da so pri izpitu veliko več zahtevali od Janeza, kakor pa od Toneta.

Razno.

Pevsko društvo »Cankar« zapoje v nedeljo, dne 17. t. m. ob pol 11. uri dopoldne na grobu velikega pisatelja Ivana Cankarja. Na ta način se bomo spominjali četrte obletnice njegove smrti.

Predavanje o zadružnem gospodarstvu se vrši dne 18. decembra ob pol 8. zvečer v dvorani gostilne Poljšak na Martinovi cesti.

K obilni udeležbi vabi člane, kakor tudi njih prijatelje in znanca **Krajevni odbor Konzumnega društva za Slovenijo**, prodajalna Vodmat.

Upton Sinclair: »Cesar Premog« je roman, ki pretresljivo slika vso grozo premogokopov in sužnjevanje črnega cesarja. Izdala ga je Biblioteka »Svetlost« na Dunaju I, Himmelfortgasse 13, ki je izdala že mnogo prevodov iz svetovne književnosti.

Strokovna šola. Vsak pondeljek in četrtek se vrše predavanja v strokovni šoli v Delavskem domu.

Strokovna izobrazba: sredo, 20. decembra predavanje v Delavskem domu o četrtem poglavju zakona o zaščiti delavcev. Začetek ob 8. uri zvečer.

Zakaj torej taka razlika?

Drugi primer: Mlad sprev. vlakovodja se je v službi ponesrečil, kar pri prometu ni nič novega, ter postane za prom. vozno službo nesposoben. Po večmesečnem zdravljenju toliko okreva, da lahko opravlja pisarniško službo. Po dveh letih je imenovan za pisarnika. Ko bi bil on zdrav in za svoj prvotni poklic sposoben, bi moral čakati na imenovanje poduradnikom, najmanj še 10 let. To je sicer prav lepo in vse hvalevredno od obratnega ravnateljstva in nobeden pošten človek nima nič proti temu, pač pa je žalostno za razmere pri prometni vozni službi, da zdrav in za vse sposoben vlakovodja, ne more doseči vse stopnje pred gotovo starostjo, kar nam kaže prvi primer. Vsi si ne moremo pustiti prerahljati naših kosti, na drug način pa za nas ni pomoči. Imamo še danes sprev. vlakovodje, ki imajo izpite čez 10 let, drugi čez osem in pet let, a ne vedo, kedaj pridejo na vrsto.

To so priboljški prometne vozne službe.

Ni moj namen, žaliti katerega koli sotrpina od omenjenih skupin postajne službe, ker vsakdo ve, kdor ni slep in zloben, da imajo tudi te skupine dovolj križev in težav in da tudi njim ne da železnica nič zastoj in ne preveč. Moj namen je dokazati popolnoma neopravičeno razliko, med eno in drugo skupino, kar pa seveda ni zakrivilo postajno osebje, pač pa v veliki meri, naši prejšnji zastopniki in prizadeto osebje samo s svojo brezbriznostjo. Če bi se vlakospremno osebje svoječasno bolje zanimalo za svoj obstoj, bi danes teh sramotnih razlik ne bilo; smelo trdim, da bi vlakospremno osebje stalo glede plače in napredovanja na prvem mestu, kar mu za njegovo naporno in odgovornostno polno službo brezdvomno tudi pritiče.

Zato pozivljam vse prizadeto osebje, osebno sprev. vlakovodje, da temu vprašanju posveča vso svojo pozornost, ker nikakor ne gre, da se nas še nadalje tako izkorišča, kot se nas je dosedaj. Od naših zaupnikov in vodstva organizacije pa zahtevamo, da ne miruje poprej, dokler se ta gorostasna krivica enkrat za vselej ne popravi. Zagotavljam vas, da stojimo složno za vami kot en mož, brez razlike mišljenja, ker radi nesloge smo bili vedno vsi tepeni in izkoriščani.

Od obratnega ravnateljstva pa pričakujemo, da že vendar enkrat sprevi, da sprev. vlakovodje in ostalo vlakospremno osebje niso pastorka pri železnici, pač pa vse pozornosti in upoštevanja vredni uslužbenci. Če nas pa ne upošteva enako vrednim drugim kategorijam, naj nam blagovoli pojasniti — bomo vsaj razumeli pri čem smo.

Prihodnjic še kaj.

Sprevodnik Janez.

Fašistovske strok. org. proti odpravi osemurnega delovnika. Ko je reakcijska Mussolinijeva vlada odpravila za delavstvo državnih podjetij osemurni delavnik, so se temu uprle strokovne organizacije v južni Italiji pod vodstvom fašistovskih strokovnih organizacij. Fašistovski železničarji so zasedli v Neaplju kolodvor in odstavili vladi prijazne predstojnike. Interesi vseh delavcev so enotni in ta nastop nacionalističnih organizacij pomenja začetek konca nesramnega izrabljanja delavstva v »narodne« interese nacionalne buržuazije, kakor so 1905 v Rusiji od policije proti razrednim organizacijam osnovane strokovne zveze prešle v odločilnem momentu na stran revolucionarnih delavcev, tako se godi sedaj laškimi fašistom. Socijalistične, komunistične, krščanske in fašistovske delavce enako tolče bič reakcije. Zato mora biti njih odpor enoten.

Železničarski Koledar 1923 10 Din izvod je še v zalogi. Železničarji, pre-skrbite si ga, predno zaloga ne poide.

Kdor ne dobi »Strokovne Borbe« redno, naj sporoči svoj natančen naslov.

Jugoslovanskemu proletarijatu.

(»Organizovani Radnik«, 10. dec. 1922.)

Sodrug delavci! Proletarci Jugoslavije!

Kapitalistična ofenziva proti gospodarskim in političnim pridobitvam delavskega razreda, ki je začela že pred 2 leti, se zopet postruje in preti z železnim batom socialne in politične reakcije uničiti vse pridobitve delavskega pokreta. Združeni kapitalistični razred, veleobrtniki, trgovci in industriji pripravljajo težke in mučne dni celokupnemu jugoslovanskemu proletarijatu. Pod organiziranim pritiskom njihovih zastopstev je vlada, kot njihov eksponent, pripravljena ugoditi vsem njihovim zahtevam na škodo delavskega razreda. Pripravlja se vrhunec brezpravja za proletarijat, tako na političnem, kakor na gospodarskem polju. Kapitalistični razred zahteva uničenje vseh zakonov, ki nudijo delavstvu: pravico zborovanja in združevanja; zavarovanje za slučaj bolezni, nezgod in smrti; delavsko zaščito, osemurni delavnik. Z uničenjem teh zakonov hoče buržuazija doseči tudi znižanje mezd. Cilj kapitalističnega razreda je, spremeniti jugoslovanski proletarijat v svoje sužnje.

Sodrug delavci! Proletarci!

Pravica zborovanja in združevanja pomenja za proletarijat pravico na življenje. Brez pravice zborovanja in združevanja, je onemogočena proletarijatu vsaka obramba proti najkrutejšemu izkoriščanju. To pravico imajo delavci vseh držav. Če hočemo živeti, moramo z vsemi silami ohraniti to pravico, ki je plod našega dolgoletnega težkega in ljutega boja. Celokupen jugoslovanski proletarijat mora vstati v obrambo svojih življenjsko važnih pravic. Vse žrtve, ki jih bode od nas zahteval ta boj, moramo doprinesti s prepričanjem, da se gre za tiste pravice, brez katerih smo obsojeni na pogin. Mi ne bomo dopustili, da se nas žene v pogin. Z vso silo svojih organizacij in z vsemi sredstvi razredno zavednega proletarijata bomo nastopili proti ničenju zborovalne in združevalne pravice. Zato naj zadoni med vrstami razredno zavednega proletarijata bojni klic: **V boj za zborovalno in združevalno pravico!** Naj celokupni proletarijat vstane proti ničenju teh pravic. Proti zahtevi kapitalističnega razreda postavimo zahtevo: **Naj živi popolna zborovalna in združevalna pravica!**

Sodrug delavci! Proletarci!

Kapitalistični razred hoče uničiti najvažnejše odredbe Zakona o zavarovanju delavcev. Oni hočejo breme zavarovanja zvaliti popolnoma na pleča žrtev svojega ubijalnega izkoriščanja, da bi s tem delavstvu znižala koristi zavarovanja. Obenem skuša buržuazija iztrgati zavarovanje iz rok delavskega razreda. Ona hoče še nastavljanje sistem ubijanja delavcev, ne da bi nosila zato odgovornosti, in celo izdatkov za vzdrževanje svojih žrtev se brani. Jugoslovanski proletarijat mora najenergičnejše protestirati proti poskusu kapitalistov, da se uniči zakon o zavarovanju delavcev ter zahtevati, da ostanejo naredbe tega zakona v polni veljavi. Proti buržuaziji postavljamo mi zahtevo: **Naj živi zavarovanje delavcev! Naj živi delavska uprava zavarovalnih zavodov!**

Sodrug delavci! Proletarci!

Cilj kapitalističnega razreda je predvsem uničiti Zakon o zaščiti delavstva. S to zahtevo hočejo kapitalisti uvesti v delavnicah najgroznejše delavne razmere, da bi še bolj poostri-li svoje nesramno izkoriščanje, da bi

na delavskih kosteh utrdili najsramotnejše izrabljanje množic delovnega ljudstva v tej državi.

Sodrug delavci! Jugoslovanski proletarijat mora z vso silo svojih organizacij nastopiti za obrambo tega zakona, proti poslabšanju delovnih razmer v delavnicah, proti ubijanju delavcev pri delu. Proti zahtevi buržuazije, ki zahteva odpravo tega zakona, da ne bi nosila odgovornosti za pohabljevanje in ubijanje delavstva, zahtevamo: **Popolno izvedbo zakona o zaščiti delavcev.**

Sodrug delavci! Proletarci Jugoslavije!

V istem hipu reakcionarnega napada zahteva buržuazija ukinitje osemurnega delavnika in popolno izčrpanje delavstva potom brezumnega podaljšanja delovnega časa. Podjetnikom je že uspelo dobiti obljubo Ministrstva socialne politike, da se bo delovni čas za veliko število delavcev znatno podaljšal. To pomeni uničenje najvažnejše pridobitve delavskega razreda, to znači še ogromno povečanje brezposelnosti, ki je že sedaj zelo velika. Posledica tega bo še hujše zniževanje delavskih mezd, še hujše in nesramnejše izkoriščanje delavskih množic.

Sodrug delavci, osemurni delavnik je upeljan v vse države. On mora ostati tudi v naši državi! Ali osemurnik bo ostal le, če bo celokupen proletarijat vstal v obrambo te svoje največje pridobitve. **Naj živi osemurni delovni čas!**

Sodrug delavci Jugoslavije!

Kapitalistični razred pripravlja zniževanje potom izprtij in drugih nasilnih sredstev. Buržuazija hoče še hujše izkoriščati delavce in njihove rodbine, ter z znižanjem mezd še povečati svoje ekstraprofite, s tem, da nas poniža na stališče navadnih sužnjevan. Mi gladujemo že danes, jutri ne bomo mogli živeti, če se posreči buržuaziji znižati naše že itak gladne mezde.

Proletarijat Jugoslavije mora kot en mož vstati proti temu vedno rastočemu izkoriščanju delavskega razreda.

Proletarci Jugoslavije!

Centr. medvezni strok. odbor je sklenil obrniti se na vse svoje organizacije, naj na velikih protestnih zborovanjih povzdignejo svoj mogočen glas proti nameram vlade kapitalističnega razreda. Na teh zborovanjih naj se pozove tudi ostali celokupni proletarijat Jugoslavije, naj ustvari enotno fronto proletarijata proti sklenjeni fronti kapitalističnega razreda:

Za pravico zborovanja in združevanja!

Proti ničenju zakona o zavarovanju delavcev!

Proti ničenju zakona o zaščiti delavstva!

Za osemurni delavnik!

Proti zniževanju mezd!

Za ukinitje vseh izjemnih zakonov proti delavskemu razredu!

Sodrug delavci! Proletarci Jugoslavije!

Na enotno fronto kapitalističnega razreda moramo odgovoriti z enotno fronto proletarijata. Celokupen delavski razred se mora v tem boju, zavedajoč se nakan buržuazije, združiti in z vso silo preprečiti namere buržuazije in njene vlade.

Naj živi zborovalna in združevalna pravica! Naj živi delavska zavarovanje! Naj živi delavski zaščitni zakon! Naj živi osemurni delavnik! Doli z izjemnimi zakoni proti delavskemu razredu! Naj živi razredni boj!

Izvrševalni odbor C. M. S. O.

Naročajte neodvisni strokovni list

„Strokovna Borba“.

List izhaja dvakrat mesečno. Posamezna številka stane 1 dinar. Naročnina na mesec 2 dinarja. Uredništvo in upravništvo se nahaja v Ljubljani, Turjaški trg štev. 2/II, Delavski dom